

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

ПРОЈЕКАТ УСАИД-А О МЕЃУЕТНИЧКОЈ ИНТЕГРАЦИЈИ У ОБРАЗОВАЊУ (ПМИО)

ШТА СМО
УРАДИЛИ
ДО САДА?

ПМИО је четиригодишња иницијатива са буџетом од 5.2 милиона долара, којом су обухваћене све основне и средње школе у Македонији. Главни циљ ПМИО јесте јачање свести и обезбеђивање различитих обука, техничке подршке, и потстицај школским одборима, директору, наставницима и администрацији како би подржали међуетничку интеграцију у образовању.

На пројекту, у периоду април – децембар 2013. године постигнуто је следеће за сваку од ових четири компоненте које су међусобно повезане и које се надопуњавају:

ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ И ЗАЈЕДНИЦА

- У периоду од априла до јуна 2013. године у осам изабраних школа на територији општина Куманово, Штип, Кичево, Велес, Тетово, Битољ, Карпош и Гази Баба, одржане су **креативне радионице** које су имале за циљ развијање вештина и знања ученика о међунационалној кохезији кроз креативне методе и приступе.
- Организовано је **седам промотивних догађаја** - позоришна представа, промоција кратког филма и изложба у Штипу, Велесу, Скопљу, Битољу, Куманову и Кичеву са циљем да се промовишу производи које су израдили ученици средњих школа, учесници у креативним радионицама.
- За ученике средњих школа из Куманова, Тетова, Кичева, Битоља, Велеса, Скопља и Штипа организоване су **форум позоришне радионице** чиме се допринело разрешавању појединих питања која осликавају садашње стање у школским заједницама и образовном систему.
- У сарадњи са средњим школама из општина Бутел, Тетово, Битољ и Струмица, (укупно четири) организована су **четири промотивна догађаја** студије случаја о развоју каријере који приказују позитивне примере и праксе у мултикултурним компанијама.
- Успешно је обележан завршетак процеса реновирања у школама на подручју општина Скопље, Тетово, Жеровљане, Злетово, Драгоманце, Куманово, Струмица, Банско, Битољ, Бутел и Центар. **Једанаест догађаја** који су том приликом уприличени и на којима су свечано **пресечене и траке** представљају уједно и мотивацију за имплементацију активности међунационалне интеграције у школама.
- Одржана је **обука едукатора за продуцирање мултимедијалних интернет садржаја у контексту међунационалне интеграције у образовању**. Ова обука била је намењена групи од дванаест уредника и новинара како би се побољшале њихове вештине за сарадњу са наставницима и ученицима приликом употребе мултимедијалног приступа у креирању садржаја који промовишу међунационалну интеграцију.

- Одржано је **девет обука за продуцирање мултимедијалних интернет садржаја у контексту међунационалне интеграције у образовању (Млади преко медија)** под вођством и менторством уредника и новинара укључених у Пројекат међунационалне интеграције у образовању (ПМИО). Ове обуке биле су намењене наставницима и ученицима свих средњих школа са подручја региона Скопља, Штипа, Битоља, Струмице, Велеса, Куманова, Струге, Тетова и Кичева. Циљ ових активности био је да се помогне наставницима и ученицима у развоју њихових вештина за припрему мултимедијалних интернет садржаја.
- Девет једнодневних радионица намењених члановима тимова за школску интеграцију о ефективним јавним презентацијама у контексту међунационалне интеграције у образовању** организовано је у свим школама на подручју региона Штип, Тетово, Куманово, Велес, Кичево, Битољ, Струмица, Струга и Скопље. Овом обуком учесници су развили вештине презентације о различитим активностима и вештине у информисању заједница на локалном нивоу о позитивним примерима међунационалне сарадње и интеграције.

ФОТОГРАФИЈА МЕСЕЦА

Широм земље одржане су партнерске активности између два/три школе. Ученици основне школе „Крсине Мисирков“ из села Бисџирица- Бисџиол, ученици основне школе „Ђурило и Меџодије“ из Теџова и ученици основне школе „Александар Турунџиев“ из Кукуречана-Бисџиол, кроз забаву и игру научили су о култури друџих и сџекли нове друџове.

- У оквиру дебатних клубова одржане су **јавне дебате** у четири школе у пилот општинама са циљем да се настави са развијањем вештина и капацитета ученика-дебатера кроз разне теме и предмете дискусија.
- **Покренуте су активности у осам нових дебатних клубова** где су ученици у мешовитом саставу, у оквиру дебатних клубова, започели са недељним предавањима и радионицама које су намењене развоју вештина младих људи у дебатовању.
- Организован је и **интервју** са познатом глумицом албанског позоришта Амернис Ноишки-Јовановском и новинаром Борјаном Јовановским. Они су пренели своја добра искуства и примере који промовишу разноликост и међунационално заједништво. Интервју је био објављен у неколико медијских кућа и на неким социјалним мрежама:
<http://www.youtube.com/watch?v=dQkrEbOypMI&feature=youtu.be>
- Организовано је **шест неформалних сусрета са уредницима и новинарима медија** како би се информисали о текућим догађајима и активностима који се спроводе у оквиру Пројекта међунационалне интеграције у образовању. Дискутовало се и договарало о могућностима појављивања представника пројекта у јутарњим програмима и другим емисијама, као и о томе да медији треба редовно да информишу јавност.

Форум шеаџар радионица одржана са ученицима - њредставницима свих средњих школа у Тешову. На овим радионицама, ученици решавају дању ситуацију кроз глуму. Ово је једна од укуйно осам радионица одржаних широм Македоније.

ИЗГРАДЊА КАПАЦИТЕТА ШКОЛСКОГ РУКОВОДСТВА И НАСТАВНИКА

- **Почетна обука за нове групе мастер едукатора** била је заказана за четрнаест новоизабраних кандидата за мастер едукаторе како би се учесници упознали са концептом међунационалне интеграције у образовању и увидели улогу школе у борби против стереотипа и предрасуда, као и са другим изазовима.
- **Обука едукатора о улози школских одбора у променама које доприносе међунационалној интеграцији у образовању** организована је са циљем учесници да се упознају са улогом коју имају школски одбори у промовисању међунационалне интеграције у школама и у заједници.
- Спроведена је **припрема, имплементација и подршка другом циклусу обука намењеним представницима школских одбора** у фази 2 Пројекта међунационалне интеграције у образовању, на којој је присуствовало седам група представника основних и средњих школа.
- **Радионица намењена наставницима/едукаторима у циљу спровођења заједничких спортских и забавних активности са ученицима** одржана је за 40 наставника из 8 основних школа на подручју општина Чаир, Тетово, Куманово, Ресен и Битољ. Наставници су развили своје вештине у примени вежби које имају за циљ спровођење заједничких рекреативних и спортских игара са ученицима и побољшање међунационалне интеграције у образовању.
- Организоване су **спортске и забавне активности** за ученике и наставнике у Битољу и Тетову док је завршни догађај одржан на стадиону у насељу Чаир у Скопљу. Учествовало је осам основних школа из Тетова, села Романовце, села Табановце, као и из општина Чаир, Ресен и Битољ. Догађају је присуствовало више од 360 ученика из ових школа.
- У јуну 2013. године одржала се **радионица са мастер едукаторима за припрему обука са тимовима за школску интеграцију из Фазе 2**. Том приликом одржане су детаљне дискусије о заједничким активностима које омогућавају интеракцију између ученика који похађају наставу на различитим наставним језицима (екскурзије, школске секције, спортске активности, мултикултурне радионице).
- **Обуке тимова за школску интеграцију из Фазе 2** биле су организоване и спроведене од стране мастер едукатора Тимова за школску интеграцију (ТШИ) из 190 школа. Главни циљ обука састојао се у томе да учесници разумеју концепт међунационалне интеграције у образовању као модел који би ученицима обезбедио заједничке активности и интеракцију са национално/језички мешовитим групама ученика.
- **Дисеминација обука за међунационалну интеграцију у школама из друге фазе**. У току овог месеца тимови за школску интеграцију одржали су обуке за дисеминацију на нивоу школа у 160 школа. Циљ обука био је да се школе упознају са концептом међунационалне интеграције која промовише модел образовања у коме се ученицима припадницима различитих етничких заједница омогућава учешће у заједничким активностима.
- Одржана је **обука едукатора о учешћу родитеља у промовисању међунационалне интеграције у образовању намењена стручним службама у школама**. Циљ ове обуке био је да се мастер едукатори припреме за извођење обука за стручне службе у школама у 58 пилот школа како би допринели бољој сарадњи са родитељима и њиховим активним учешћем у активностима.

- За целу стручну службу у школама у 58 пилот школа **одржане су обуке о значају учешћа родитеља** и њиховој улози у унапређивању међунационалне интеграције у образовању. Тиме се повећао ниво разумевања и потреба за укључењем родитеља у спровођење активности. Такође биле су организоване и обуке за седам група ученика основних и средњих школа из фазе 2.
- Како би се покренуо процес међунационалне интеграције у високом образовању чиме би се обезбедила одрживост у образовном систему, одржане су **две радионице са наставним кадром наставничких факултета**. Учесници ових двеју радионица разгледали су могућности усвајања модула о међунационалној интеграцији у образовању у предметима који се обрађују на педагошким факултетима.
- Процес инкорпорације међунационалне интеграције у образовању са Индикаторима о квалитету рада школа (ИКРШ) био је комплетно завршен у сарадњи са инспекторима Државног просветног инспектората.
- Састављен је Приручник „Квалитет образовног процеса у основним и средњим школама у Републици Македонији 2012/2013“ и промовисаће га Министарство за образовање и науку и Државни просветни инспекторат.
- **Менторски сусрети са Тимовима за школску интеграцију** припремили су мастер едукаторе за спровођење заједничких менторских сусрета са 194 школе из друге фазе. Менторски сусрети обезбедили су подршку тимовима у припреми дисеминације обука на нивоу школа. Други менторски сусрет био је одржан са Тимовима за школску интеграцију из 190 основних и средњих школа на регионалном нивоу.
- **Послат је Упитник свим основним и средњим школама у пилот фази и фази 2** који обрађује питања спремности родитеља да се укључе и дају свој допринос активностима пројекта за међунационалну интеграцију у образовању.

„Сви смо једнаки, растемо заједно“ - њорука учесника заједничких ученичких активности између њаршнерских школа ОШ „Беса“ из села Вешала, Тејово, и ОШ „Никола Вајцаров“ из Сџирумице. У џоку 2013. џодине формирана су 52 њаршнерсџива између 128 школа које заједнички реализују своје активности.

МОДЕЛ ШКОЛА

- Наставници из Модел школа присуствовали су **обукама о препознавању и реаговању на етничке стереотипе и предрасуде** (две групе наставника). Ове обуке одржане су у свакој Модел школи.
- Организована је **обука за јачање свести родитеља о Пројекту за међунационалну интеграцију у образовању и учешће родитеља у школским активностима** на којој су учествовали представници Савета родитеља из свих Модел школа и два представника Тимова за школску интеграцију (ТШИ) из сваке Модел школе.
- **Драмска секција** из Модел школе у Гостивару извела је представу „Иницијација“ у Културно-информативном центру у Скопљу. На представама су присуствовали и ученици средњих школа „Здравко Цветковски“ и „Зеф Љуш Марку“ из Скопља.
- **Обука намењена Тимовима за школску интеграцију (ТШИ) из нових једнојезичних Модел школа за самоевалуацију, координацију и праћење школских активности**, одржала се за представнике ТШИ из основних Модел школа „Браћа Миладиновци“ и „Бајрам Шабани“ из Куманова. Циљ обуке састојао се у томе да обезбеди детаљни опис активности и одговорности за њихово спровођење у школама.
- Израђен је и **Приручник о заједничким школским активностима**. Циљ овог приручника је дизајнирање радионица-група игровних активности које ће увести и оформити групу која би ушла у саставни део приручника о заједничким школским активностима.
- **Обуке о спровођењу заједничких школских активности за наставнике из Модел школа** биле су одржане у свакој Модел школи/партнерској модел школи. Наставници су се упознали са методологијом рада са етнички/језички мешовитим групама ученика.
- **Обука о демократском избору одељенских и школских представника (ученичких тела) намењена стручним службама и школском руководству из партнерских модел школа** организована је са циљем да се школама обезбеде процедуре за демократски избор одељенских и школских представника (ученичких тела).
- Организоване су и **две обуке о спровођењу заједничких активности у школи на редовној настави намењене наставницима из Модел школа** - једна са партнерском модел школом и друга са основним тројезичним модел школама. На обуци су учествовали наставници четвртог разреда. Заједно са члановима Тимова за школску интеграцију (ТШИ) и саветницима из Сектора за развој образовања (СРО), израђен је акциони план за организацију екскурзија са ученицима који похађају наставу на различитим наставним језицима.

- Одржане су три обуке за наставнике о сарадњи преко стручних актива са наставницима који предају стране језике и матерњи језик у средњим Модел школама, са наставницима из основних тројезичких модел школа као и са наставницима из партнерских Модел школа. Као резултат ових обука произашле су стратегије о јачању сарадње између наставника који предају на различитим наставним језицима.
- Организован је и радни састанак са оним саветницима из Сектора за развој образовања (СРО) који су били изабрани да прате и подржавају активности у Модел школама. Саветници су били детаљно информисани о пројектним активностима, њиховој улози и задацима у оквиру пројекта.
- У току обуке за размену наставних помагала намењену наставницима који предају књижевност биле су укључене две групе наставника књижевности и матерњег језика из свих Модел школа. Циљ ове обуке састојао се у прегледу наставних помагала и могућности њихове примене у приказивању мултикултурне реалности земље.
- У свакој Модел школи/партнерској школи одржана је по једна (укупно пет) обука о преузимању иницијатива ученика. Циљ ових обука намењених председништву школских заједница био је усвајање основних концепата о деловању преко школске заједнице, о развоју акционих планова за преузимање иницијатива ученика о прикупљању средстава чијим би се инвестирањем оствариле одређене промене у школама.
- Организоване су приредбе и екскурзије у Куманову и Кичеву. Модел школа из Куманова организовала је приредбу поводом Међународног дана учитеља на којој су присуствовали гости из партнерске школе „Бајрам Шабани“. Они су извели једну индивидуалну и једну заједничку активност. Поводом Дечије недеље у Кичеву одржана је заједничка школска манифестација са ученицима који похађају наставу

на другим наставним језицима. Такође, била је организована и радионица за припрему традиционалних колача поводом празника Курбан Бајрам.

- Са наставницима из свих Модел школа одржана је и обука о мултикултурним радионицама намењена новим имплементаторима мултикултурних радионица. Циљ обуке био је приказивање модела и карактеристика имплементације двојезичних радионица. Тиме би наставници на следећим обукама симулирали радионице које су добили као задатке за вежбање.
- Са представницима школских руководећих тела у Модел школама организована је обука за трансформацију школске културе у мултикултурализам са циљем упознавање учесника са свим аспектима који треба да изврше утицај на начин функционисања школе како би она дочарала мултикултурни карактер општине. Главне теме на овој обуци били су декор и организација часова (смене и простор).
- У Модел школама спроведене су иницијативе ученика у оквиру којих су ученици организовали спортски турнир у фудбалу са тимовима ученика који похађају наставу на различитим наставним језицима. Они су организовали и Новогодишњу прославу, израдили божићне картице и од њихове продаје прикупили средства за инвестирање у школи. Такође, сакупљали су и папир и пластику за рециклирање који су такође били продати.
- Родитељи су били укључени у неколико активности које су биле спроведене у Модел школама. У средњој школи „Здравко Цветковски“ родитељи и ученици учествовали су у украшавању места где су ученици организовали Новогодишњу прославу. Поред тога, родитељи Санда Штерјоског присуствовали су радионици за припрему новогодишњих украса.
- Меморандум о сарадњи. Потписан је Меморандум о разумевању са пет Модел школа и релевантним општинама. Очекује се да ће Меморандум о сарадњи са Модел школом из Охрида бити потписан у 2014. години.

Обука за изградњу њимског рада и за координацију активности чланова ТШИ-а у основним модел школама, одржана у Скопљу.

Инићерисани школски доџађај у вишејезичној модел ОШ "Брајсџиво јединсџиво" у Охриду. Ученици из различитих наставних језика раде заједно на сџварању креативних производа.

СТИМУЛАНС ЗА ШКОЛЕ

- Одржан је **први део обука за одржавање школа** намењених представницима тимова за реновирање школа које долазе из оних школа које су биле изабране за реновирање у 2013. години. Фокус обука састојао се у идентификовању потреба за реновирањем, дефинисању приоритета и припремању апликација за реновирање.
- Набављени су **комплети алата за реновирање школа и испоручени** школама које су у 2013. години изабране за реновирање. Ови комплети алата намењени су за одржавање реновираних школа.
- Изграђене су **приступне рампе у четири пилот школе** за лица са инвалидитетом у четири школе које су биле реновирани у пилот фази.
- Одржан је **други део обука за одржавање школа** намењених школама које су биле изабране за реновирање у току 2013. године. Фокус обука био је на припреми годишњих планова и буџета за одржавање школских зграда. Ову обуку посетило је 77 представника тимова за реновирање школа.
- Објава јавних тендера за избор грађевинских предузећа** састојала се у припреми тендерске документације, а огласи о реновирању објављени су у дневним новинама „Дневник“ (македонским) и „Коха“ (албанским) као и на веб страници Пројекта школа које су у 2013. години изабране за реновирање..
- Евалуација предузећа за извођење радова реновирања** састојала се у интервјуима са прворангирана три предузећа за извођење пројеката у изабраним школама.
- Избор лиценцираних предузећа за вршење надзора над извођењем** начињен је у саглас-

ности са циљевима процеса реновирања у изабраним школама.

- Меморандум о сарадњи** потписан је са свим школама и општинама.
- Спроведена је **евалуација и избор предузећа за извођење радова реновирања** три најбоље рангираних предузећа. Изабрани су најповољнији понудиоци, а резултати тендерских поступака објављени су на <http://pmio.mk/category/tender-results/>.
- Избор лиценцираних предузећа за вршење надзора над извођењем.** Достављени су захтеви о понудама за вршење надзора над извођењем за четири пројекта. Понуде су добијене и изабрана предузећа за надзор над извођењем пројеката у Виноци, Велесу, Старом Нарочану и Куманову.
- За пројекте реновирања у десет школа **потписани су уговори** са предузећима за извођење и предузећима за надзор над извођењем.
- Организовани су **уводи у рад** у десет школа чиме је означен почетак активности реновирања терена.
- У свим објектима извршен је **технички пријем** и одржани састанци са извођачима, надзорницима, представницима школа и општина.
- Свим реновираним школама испоручена је **опрема за одржавање школа** као и приручник о њеној употреби.
- Сваког месеца одржавани су састанци за праћење процеса одржавања у школама** са секретарима школа и техничким особљем задуженим за праћење процеса одржавања у Модел школама.
- У шест школа одржани су **менторски сусрети** са циљем праћења рада школа у контексту припреме годишњих планова и буџета за одржавање.

Реновирана ОШ "Никола Карев" из зграда Кочани је једна од једанаесџи школа реновираних у ишоку 2013. године. Школа "Никола Карев" је била комплетино реновирана у односу на своје њрвобитно сџање захваљујући њаршнерсџије између ПМИО, Минисџарсџије њросвете и наука, Оџшџине Кочани и саме школе.

Очекујемо ваше њриче, догађаје, новосћи...

Контактирајте са нама и размените на адреси: ул. Козле 1-б, 1000 Скопје, info@mcgo.org.mk

ИНФОРМАТОР

Децембар 2013

ДИРЕКТНО ИЗ ПМИО

6

Заједничке спортске и забавне активности у ОШ "Адем Јашари" у ошћини Чаир

Креативни учесници обуке за модел школе, одржана у Скопљу

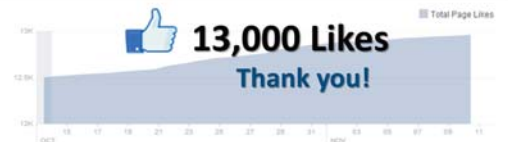
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ДА?

Интересантна коинциденција. 13. новембра 2013. године, Facebook страница УСАИД Македонија је добила 13,000-тог фана у 13:00 часова.

Total Page Likes as of Today: 13,000

11/13/2013

Пројекат УСАИД-а о међуетничкој интеграцији у образовању имплементиран је у партнерству са седам локалних организација: Центар за људска права и разрешавање конфликта, Љоја, Сумнал, Мултимедиа, Моја каријера, Македонски институт за медијуме и Омладински образовни форум.

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И САВЕТИ

Наша веб-страница
www.pmio.mk

нуди вам информације у вези Пројекта УСАИД-а о међуетничкој интеграцији у образовању - догађаји, приче и могућности, припремљене и омогућене од стране пројектног тима, и наших сарадника.

Позивамо вас да је посетите!

Ми смо и шамо њрисујни са нашим усљешним њричама!

НЕШТО НЕОБАВЕЗНО ОД ПМИО-а

Ученици из ОШ "Сћив Наумов" из Бийола, на церемонији њресецања врице која је означила крај њроцеса реновирања у овој школи. Ово је један од једанаесћ свечаних догађаја одржаних у 2013. жодини.

Информације дате у овом информатору нису официјалне информације Владе САД и не представљају гледиште или став Агенције за међународни развој САД или Владе САД.